

Új nemzetközi kábítószer-egyezmény

DR. BAYER ISTVÁN

1988. november 25. és december 20. között egy nemzetközi konferencia dolgozta ki és fogadta el egy új kábítószer-egyezmény végleges szövegét. A közlemény röviden ismerteti az Egyesült Nemzetek Kábítószer- és Pszichotróp Anyagok Illegális Kereskedelme Elleni Egyezményének egyes cikkeit, az új ellenőrzési módszerek jelentőségét és várható kihatását az illegális kereskedelem elleni nemzetközi küzdelem szervezésére.

*

A kábítószer- és pszichotróp anyagok előállítását, kereskedelmét, rendelését, elosztását és használatát, valamint az illegális kereskedelem elleni intézkedéseket eddig két nemzetközi egyezmény szabályozta: az 1961-es Egységes Kábítószer Egyezmény, melyet 1972-ben egy Jegyzőkönyvvel egészítettek ki, és az 1971-es Pszichotróp Anyagokra vonatkozó Egyezmény.

Köztudott, hogy a hetvenes évek során látványosan és nagyszámúval emelkedett a kábítószer-visszavételések száma és a nyolcvanas évek során ez oda vezetett, hogy ma már az az ország számít kivételnek, ahol a kábítószer-élvezet nem okoz súlyos társadalmi és egészségügyi problémákat.

A kábítószerpiac világméretű bővülésének természetes következménye volt az illegális ópium-mák termesztés és heroinelőállítás, valamint a kokacserje-termesztés és kokaingyártás fellendülése. Ázsiában nagyüzemi kapacitású heroin laboratóriumok működnek, Dél-Amerikában pedig a kokaingyártásból jóval nagyobb nyereségre tesznek szert az ezzel foglalkozó bűnszervezetek, mint egyes országok nemzeti jövedelme.

Világossá vált, hogy ezen nagy hatalommal, óriási befolyással és tőkével rendelkező, országhatárokat nem ismerő szervezetekkel szemben már nem elegendők azok a rendszabályok és a nemzetközi összefogásnak az a szintje, melyeket az eddig érvényben lévő nemzetközi egyezmények előírtak, ill. tettek.

Ez az előzménye és háttere annak, hogy 1984-ben Venezuela — számos más latin-amerikai országgal együtt — az ENSZ Közgyűléshez fordult és egy új, illegális kereskedelem elleni egyezmény kidolgozására tett javaslatot.

Az új egyezmény előkészületei

1984-ben az ENSZ Közgyűlés egyhangú határozatban döntött egy új kábítószer-egyezmény kidolgozásáról és felszólította az ENSZ Kábítószer Bizottságot, hogy azonnal kezdje meg ennek előkészítését.

1985 és 1988 között az ENSZ Kábítószer Bizottság rendes és rendkívüli ülései, valamint nyílt kormányközi

szakértői értekezletek sorozata kidolgozta az új egyezmény tervezetét és így lehetővé vált az, hogy ezt egy teljhatalmú (miniszeri) konferencia véglegesítse és elfogadja.

A nemzetközi konferencia

1988. november 25. és december 20. között a bécsi Hofburgban 108 ország meghatalmazottai és szakértői megfeszített munkával sikerrel oldották meg az új egyezmény végleges kidolgozásának rendkívül összetett és nehéz feladatát.

Az államfők és kormányfők által állandóan figyelemmel kísért konferencián főként igazságügy-, külügy-, pénzügy-, belügy- és egészségügyminiszterek vagy helyetteseik, vagy nagykövetek által vezetett delegációk kb. 800 szakértője vett részt. A magyar delegációt dr. Kökény Mihály egészségügyi miniszterhelyettes vezette.

A konferencia elnöke G. Bedregal Gutiérrez Bolívia külügyminisztere volt. A konferencia munkáját két bizottságban végezte: az I. Bizottság elnöke G. Polimeni (Olaszország), a nemzetközi bűnügyi iroda igazgatója, a II. Bizottság elnöke dr. Bayer István egyetemi tanár, az OGYI ny. főigazgatója, az OET Kábítószer Bizottság elnöke volt. A szövegegyesítésért felelős Szerkesztő Bizottság elnöke: M. V. N. Rao (India), a Vám- és Pénzügyőrség elnöke, general-rapporteur: Mervat Tallawy, Egyiptom bécsi ENSZ-nagykövete.

Az ENSZ főtitkárát Margaret J. Anstee főtitkár-helyettes, a bécsi ENSZ-iroda főigazgatója képviselte, a konferencia főtitkára pedig F. Ramos-Galino volt, az ENSZ Kábítószer Főosztály igazgatója.

A konferencia — az Egyezmény szövegén kívül — kidolgozta és elfogadta a konferencia záróokmányát és ennek mellékleteként 3 határozatot:

- az 1. határozat javasolja a rendészeti hatóságoknak, hogy az Egyezmény célkitűzéseinek megvalósításához vegyék igénybe az Interpol nyilvántartási és kommunikációs rendszerét;
- a 2. határozat sürgeti a kormányokat, hogy minél gyorsabban ratifikálják az Egyezményt;
- a 3. határozat arra szólítja fel az ENSZ tagállamait, hogy a Közgyűlésen a Közgyűlés pénzügyi szerveiben tegyék meg a szükséges lépéseket ahhoz, hogy az ENSZ Kábítószer Főosztály és a Nemzetközi Kábítószer Ellenőrző Szerv (INCB) titkársága számára biztosítva legyenek az Egyezmény — és az érvényben lévő korábbi egyezmények — által rájuk ruházott feladatok ellátásához szükséges anyagi források. Egyidejűleg felkéri a főtitkárt, hogy ennek érdekében tegye meg az illetékességi körébe tartozó lépéseket.

Az Egyesült Nemzetek Kábítószer- és Pszichotróp Anyag Illegális Kereskedelem Elleni Egyezménye

Az Egyezmény nem helyettesíti, hanem kiegészíti az érvényben lévő kábítószer-egyezményeket. Ezt az alapvetően az Egyezmény 25. cikke külön is kiemeli azzal, hogy ez az Egyezmény nem csorbítja a korábbi egyezményekben előírt jogokat és kötelezettségeket.

Az Egyezmény új alapokra helyezi az illegális kereskedelem elleni harcot. A korábbi egyezmények célkitűzése az volt, hogy lehetővé tegyék az illegális kábítószer-gyártás és-kereskedelem megelőzését és felderítését, valamint az illegális áru lefoglalását és elkobzását. Az Egyezmény e tekintetben is tartalmaz új elemeket, új módszerek (pl. ellenőrzött szállítás, az illegális gyártáshoz szükséges anyagok monitorozása) bevezetésével, de ennél még lényegesebb az, hogy az Egyezmény ugyanolyan mértékben irányul a kábítószer-kereskedelemből származó jövedelmek felderítésére és elkobzására, mint magukra a drogokra. Az illegális kábítószerkereskedelem célja a pénzszerzés, ezért logikus az a következtetés, hogy a bűnözők „legérzékenyebb” pontját, a kábítószer-üzérkedésen szerzett jövedelmeket kell megtámadni. Az Egyezmény kötelezővé teszi a kormányok számára az együttműködést ezen jövedelem felderítésében, befagyasztásban, lefoglalásában és elkobzásában, és a „piszkos pénzek” „tisztára mosásának” megelőzésében. Az illegális kábítószer-kereskedelem rendkívül rugalmas, ez ellen a hatóságok csak akkor tudnak hatékonyan fellépni, ha ők is rugalmasak tudnak lenni. Az Egyezmény ennek megfelelően világosan megfogalmazza a vétségeket és az ellenük hozandó intézkedések célját, de számos esetben magukra az érdekelt kormányokra bízta a cél elérése érdekében szükséges konkrét lépéseket. Ebből következik az, hogy az Egyezmény egyes cikkeiben meghatározott követelmények rendkívül szigorúak, de a követhető eljárás szempontjából rugalmasak.

Az Egyezmény a következő cikkeket tartalmazza:

1. cikk: Definíciók

Az Egyezmény szellemének megfelelően az érvényben lévő egyezmények általános definícióinál pontosabb megfogalmazást kaptak azon fogalmak, melyek az illegális kábítószer-kereskedelemből származó jövedelmek és vagyon tárgyak lefoglalása és elkobzása során a joghézagok elkerülése érdekében szükségesek. Az új kifejezések között új rendészeti módszerek (pl. ellenőrzött szállítás) és eddig bizonytalan fogalmak (pl. tranzit állam) is szerepelnek.

2. cikk: Az Egyezmény hatásköre

Ez a cikk alapvetően különbözik a korábbi egyezmények azonos című cikkeitől, mivel elsősorban korlátozó jellegű: kimondja a nemzeti jogrend elsődlegességét, és védelmet nyújt a nemzeti szuverenitás megsértésével szemben.

3. cikk: Vétségek és büntető rendelkezések

A korábbi egyezményekkel ellentétben az Egyezmény 1. cikke nem tartalmazza az „illegális kereskedelem” meghatározását, ehelyett átutal a 3. cikk 1. és 2. bekezdésére, melyek pontosan meghatározzák, hogy mely kábítószervétségeket kell büntettnek tekinteni.

Ezzel a módszerrel az Egyezmény megalkotói kezdetben megoldhatatlannak látszó problémákat oldottak meg:

- Sikertült áthidalni azt a problémát, melyet az „illegális kereskedelem” az 1961-es, valamint az 1971-es Egyezmény egymástól eltérő definíciója jelentett.
- A kábítószerbűntett fogalmát ki lehetett terjeszteni a kábítószer-tartalmú növények illegális termesztésére, a kábítószer-fogyasztásra és a kábítószer-kereskedelemből származó jövedelmek lefoglalására és elkobzására anélkül, hogy ezeket a fogalmakat „beleerőszakolták” volna az „illegális kereskedelem” definíciójába.

4. cikk: Igazságszolgáltatás

5. cikk: Elkobzás

6. cikk: Kiadatás

Ez a három cikk részletesen kodifikálja és biztosítja, hogy

- a kábítószervétségek ne maradhassanak büntetlenül
- az illegális kábítószer- és az illegális kereskedelem-ből származó jövedelmek elkobzásra kerüljenek oly módon, hogy ennek végrehajtása során ne legyen konfliktus az Egyezmény követelményei és a nemzeti jogrend között.

7. cikk: Kölcsönös jogsegély

A kölcsönös jogsegélynyújtást ezzel a cikkel az Egyezmény kötelezővé teszi és pontosan meghatározza azokat az eseteket, amikor egy ország egy adott jogsegélykérést elutasíthat.

Rendkívül fontos eleme az Egyezménynek az, hogy a tagállamok kötelesek egy hatóságot kijelölni — és ezt az ENSZ-Főtitkárnak bejelenteni — melyhez a jogsegélykérelmeket küldeni kell.

8. cikk: Akták átadása

Az Egyezmény felszólítja a tagállamokat arra, hogy tegyék lehetővé az igazságszolgáltatáshoz szükséges iratok és akták átadását.

9. cikk: Az együttműködés más formái és kiképzés

Az Egyezmény címének megfelelően a bűnüldöző szervek közötti együttműködést, a kommunikációs csatornák kiépítését kötelezővé teszi. Szükségesnek tartja a rendészeti szervek közötti közvetlen munkakapcsolatot, a szakembercserét, beleértve az összekötőtisztek telepítését. A cikk felsorolja azokat a területeket, melyeken a kábítószer-rendészeti szakemberek képzése elengedhetetlen.

10. cikk: Nemzetközi együttműködés és a tranzit államoknak nyújtandó segítség

Ez a cikk a tranzit államok technikai támogatását kötelezővé teszi.

11. cikk: Ellenőrzött szállítás

Az „ellenőrzött szállítás” azt az igen hatékony, de nagy felkészültséget igénylő nyomozási technikát je-

lenti, amikor egy ország hatóságai beavatkozás nélkül, de ellenőrzöttén átengednek egy kábítószer-szállítmányt annak érdekében, hogy a szállítmány rendeltetési helyét és az illegális kereskedelem szervezőit azonosítani lehessen és ellenük el lehessen járni.

A módszer alkalmazására csak eseti alapokon, nemzetközi szervezésben kerülhet sor, ha azt a nemzeti jogszabályok lehetővé teszik.

12. cikk: Kábítószeres és pszichotróp anyagok illegális gyártásához gyakran használt anyagok

A közelmúltban számos illegális laboratórium felderítését tette lehetővé a gyártáshoz szükséges prekursorok („előanyagok”), vegyszerek és oldószerek nemzetközi kereskedelmének nyomon követése. Európai gyárak együttműködése lehetővé tette 1-fenil-2-propanon szállítmányok útvonalának követését és ezáltal latin-amerikai országban működő illegális amfetamin-laboratóriumok felszámolását. Amerikai éter-szállítmányok vezettek Dél-Amerikában működő kokain-laboratóriumokhoz és sok tonna kokain lefoglalásához, és európai ecetsav-anhidrid szállítmányok a Közel-Keleten és Dél-Ázsiában működő őserdei heroin-laboratóriumok felszámolásához.

Hosszas viták után alakult ki az a kompromisszum, amely lehetővé teszi az ellenőrzést, ill. nyomon követést, anélkül, hogy a vegyipari termékek nemzetközi forgalmát megbénítaná.

Az Egyezmény két táblázatot tartalmaz: az *I. táblázatba* kerültek azok a prekursorok, melyeket az LSD-gyártáshoz (ergometrin, ergotamin, lizergsav), ill. amfetamin-származékok előállításához (efedrin, 1-fenil-2-propanon, pszeudoefedrin) használnak. Ezen vegyületek exportálásáról előzetes értesítést kell küldeni az importáló ország illetékes hatóságának. A *II. táblázat* olyan vegyszereket és oldószereket tartalmaz, melyeket óriási tételekben használ a vegyipar (aceton, antranilsav, ecetsavanhidrid, etiléter, fenilecetsav, piperidin). Az Egyezmény ezért nem írja elő a tételes export-előrejelzést, de megkívánja, hogy gyanú esetén ez az előrejelzés és nyomon követés megtörténjen.

13. cikk: Anyagok és eszközök

Ez a cikk arra kötelezi a tagállamokat, hogy az illegális kábítószer-gyártáshoz használható anyagok és eszközök, készülékek, berendezések diverziója ellen hozzanak intézkedéseket.

14. cikk: Kábítószer-tartalmú növények illegális termesztésének kiirtására és kábítószeres és pszichotróp anyagok illegális keresletének kiküszöbölésére szolgáló módszerek

A cikk látszólag logikátlanul kapcsol össze két kérdést: az illegális ópium-mák, kannabisz és kokacserjetermesztés elleni intézkedéseket és az illegális fogyasztást. Az összekapcsolás mégsem a véletlen műve, hanem világos lerögzítése a kölcsönös felelősség elvének: a „fogyasztó országok” legalább annyira felelősek az illegális termesztésért, mint azok, ahol ez a termesztés folyik.

Rendkívül jelentős az Egyezmény azon rendelkezése, hogy az illegális termesztés felszámolása során figyelembe kell venni nem csak a környezetvédelmi tényezőket, hanem a helyi lakosság szociális és gazdasági

körülményeit is, és gondoskodni kell termékhelyettesítő akciókról.

Lényeges elem a „legális használat” biztosításának említése, mivel a kokalevelragás és a kokateivás ősi szokását — melyeknek semmi köze sincs a kábítószer-élvezetthez — az 1961-es Egyezmény is tiszteletben tartotta.

15. cikk: Kereskedelmi szállítóeszközök

A tagállamok kötelezettsége, hogy megakadályozzák kereskedelmi szállítóeszközök kábítószer-kereskedelmre való használatát. A felsorolt módszerek fakultatívek.

16. cikk: Kereskedelmi dokumentumok és az export áruk címkézése

A cikk szabályozza a követelményeket és a tagállamokat kötelezi a hamis címkézés megakadályozására.

17. cikk: Tengeri illegális kereskedelem

A tengerhajózással kapcsolatos részletes szabályozást két, teljesen különböző ok tette szükségessé. Egyrészt egyre gyakoribbá váltak a foglalások, másrészt egyre bonyolultabb jogi esetek adódtak (felségjelzés és tulajdonos különbözősége, a rakomány különböző állampolgárságú egyének vagy cégek tulajdona stb.). Problémát okoz a felségvizek és még inkább kereskedelmi zónák térségeinek különböző értelmezése, de ezzel az egyezménnyel számos ország nem ért egyet. A cikk előírásai végül is biztosítják a lehetőséget a hajók átkutatására és foglalás foganatosítására oly módon, hogy ezek az előírások védelmet nyújtanak az illetéktelen beavatkozással szemben is.

18. cikk: Szabad kereskedelmi zónák és szabad kikötők

A cikk kötelezi a kormányokat arra, hogy a kábítószer-ellenőrzést legalább olyan mértékben gyakorolják ezen övezetekben, mint országuk minden más területén, és erre a célra megfelelő rendszert létesítsenek és tartsanak fenn.

19. cikk: A posta használata

A nemzetközi postai egyezmények rendelkezéseinek betartása mellett a tagállamok kötelesek megfelelő intézkedéseket hozni a postai küldemények illegális kereskedelem céljára való használatának leküzdésére.

20–25. cikk végrehajtásra vonatkozó cikkek

26–34. cikk zárórendelkezések

Mi várható az Egyezménytől?

Sokan kételkedtek abban, hogy a világ országainak a kormányai hajlandók lesznek-e arra, hogy saját tényleges vagy vélt politikai, ideológiai, gazdasági, ipari és kereskedelmi érdekeik fölé rendeljék a nemzetközi érdekeket. Még közvetlenül a konferencia megkezdése előtt is bizonytalannak tűnt, hogy el fognak-e fogadni a kormányok egy olyan egyezményt, amely a klasszikus

diplomáciai csatornák helyett a nemzeti kábítószerrendészeti szervek közötti napi operatív — és sokszor egyáltalán nem konvencionális — együttműködésre helyezi a főhangsúlyt, és amely a bűnüldözés hatékonysága érdekében még a szentségek szentségét, a banktitkot sem tartja tiszteletben. A kételyeket fokozta a „termelő” és „fogyasztó” országok — főként a latin-amerikai országok és az Egyesült Államok — közötti konfliktus kiéleződése, melyet a nyár folyamán az USA rendészeti szerveinek néhány olyan akciója váltott ki, melyet a latin-amerikai országok a nemzeti függetlenség megsértésének tekintettek.

Szerencsére a nemzetközi szolidaritás és az államhatárokat nem tisztelő nemzetközi bűnözés elleni összefogás szelleme erősebb volt a konferencián, mint a tényleges vagy vélt nemzeti érdekek védelme. A konferencia első hetének vitái során már világossá vált, hogy még az egymással szemben ellenséges kormányok delegációi is hajlandók nagyon komoly kompromisszumokra annak érdekében, hogy az Egyezmény megszűljen.

Minden új nemzetközi egyezmény esetében fennáll természetesen az a veszély, hogy rendelkezéseit nem hajtják végre. Erre van példa a nemzetközi kábítószer egyezmények történetében is, hiszen az 1936-os illegális kereskedelem elleni egyezményt olyan kevés ország ratifikálta, hogy gyakorlati kihatása nem volt. Az új Egyezmény viszont már „jó csillagzat” alatt született és minden remény megvan arra, hogy célkitűzései megvalósulnak. A jó előjelek közül a legfontosabbak az alábbiak:

1. 1988. december 20-án 96 ország írta alá a konferencia záróokmányát, és 43 ország aláírta az Egyez-

ményt is. Az aláírások ilyen nagy száma csaknem példa nélkül álló a nemzetközi egyezmények történetében.

2. Az Egyezmény kulcsfontosságú új előírásait már számos ország önkéntes alapokon alkalmazásba vette.

Az új, nem konvencionális, a diplomáciai szintet messze meghaladó rendészeti, nyomozási módszereket, mint pl. az ellenőrzött szállítást, sikerrel alkalmazták nem csak az USA és az NSZK rendőri szervei, hanem a szovjet és holland rendészeti hatóságok is.

A „piszkos” pénzek „tisztára” mosását az amerikai hatóságok egyre hatékonyabban tudják felderíteni: 1987-ben már több mint félmilliárd dollár értékű jövedelmet és vagyontárgyat sikerült lefogalni és elkobozni az USA-ban. Az amerikai és a kanadai bankok példamutatóan működnek együtt a hatóságokkal, de a legbiztosabb jel az, hogy a svájci bankok (!) információi segítettek elő az egyik legnagyobb „pénzmosó” szervezet leleplezését, annak dacára, hogy az nem csak egy svájci vállalatot diszkreditált, hanem egy köztisztelőnek örvendő svájci politikus lemondásához is vezetett.

Ezek az előjelek arra mutatnak, hogy az új Egyezmény új korszakot jelent a nemzetközi kábítószer-ellenőrzés történetében.

I. B a y e r: *New international narcotics convention*

Report on the UN Conference for the Adoption of the United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances (Vienna, 25 November–20 December). Comments are presented on the individual articles of the new Convention with an analysis of the importance of the introduction of new control measures and their future impact on the organization of the international fight against illicit traffic.

(Országos Gyógyszerészeti Intézet, Budapest, Pf. 450 — 1372)

Érkezett: 1989. I. 19.

SZINTETIKUS GYÓGYSZEREK IDŐSKORI BETEGSÉGEKBE

Fleischhacker, W.: Öst. Apoth. Ztg 43, 43, (1989).

A szerző az időskori betegségekben használatos gyógyszerek közül három csoportot sorol fel: glaukóma gyógyszerei, Parkinson-kór gyógyszerei, valamint az emlékeztetjavítók (nootropica).

1. A *glaukóma* (szürkehályog) több betegség összefoglaló neve. Közös tünetük a szemideg vérellátásának csökkenése. A kamrai víz a karboanhidráz enzim közvetítésével képződik (összesen 200–400 μ l) és óránként megújul. A kamrai víz elfolyásának akadályoztatása növeli a nyomást. Megkülönböztetnek primer és szekunder glaukómát. Primer glaukóma 40 év felett a lakosság 2%-ánál fordul elő. Szekunder glaukómát más szembetegségek (gyulladások, sérülések) vagy kéregszteroidok huzamos alkalmazása okozhatják.

A glaukóma gyógyszeres kezelése során cél a megnövekedett belső szemnyomás gyors és egyben tartós csökkentése. Ezt el lehet érni a kamrai víz elfolyásának elősegítésével vagy képződése csökkentésével. Az ide tartozó gyógyszerek:

Kolinerg gyógyszerek: pilokarpin, neosztigmin.

Adrenerg gyógyszerek: adrenalin, klonidin, timolol.

Karboanhidráz gátlók: acetazolamid, diclofenamid.

2. A *Parkinson-kór* gyakori neurológiai betegség. 65 év felett a lakosság 5%-át érinti. A neuronok fokozatosan degenerálódnak. Itt képződik az L-tirozinból a dopamin neurotranszmitter. Ez nélkülözhetetlen az akaratlan mozgások irányításában. Relatív dopamin-hiány jön létre és túlsúlyba jut az aktiváló kolinerg rendszer. Így a kettő közti egyensúly megbomlik. A terápia antikolinerg, ill. dopaminerg gyógyszerekkel lehetséges.

Központi hatású antikolinerg készítmények: A terápia mintegy 100 éve empirián alapul. Ezeket alkalmazzák kezdeti stádiumban,

olyan betegeknek, akik az L-Dopát nem tűrik vagy ez ellenjavallt. Ide tartozik: Atropin — Benztropin-metanszulfát (Cogentin) — Trihexilfenidil (Artane) — Biperiden (Akineton) Dopamin-szubsztituált készítmények (Dopaminergica):

a) Dopamin koncentráció növelése a centrális receptorokon: Levodopa — Benseracid (Madopar) — Carbidopa (Sinemat) — Amantadin

b) Közvetlen dopaminerg agonisták, ill. a centrális dopamin receptorokat stimulálják: Bromocriptin (Parlodel) — Lisurid (Dopergin)

3. *Nootropica*. A kifejezés a noos szóból származik, ami szellemet, értelmet jelent. Az ide tartozó gyógyszerek javítják a megzavart figyelmet, koncentrációkézséget, emlékeztést a következő lehetőségekkel:

a) Az agyi anyagcsere befolyásolása, glukózfelvétel növelése, ill. értékesítése.

b) Energiagazdag foszfátok szabályozása, főleg hipoxia esetén.

c) Az acetilkolin szintézis növelése és ezzel az agy kolinerg funkciójának javítása.

d) A kalciumcsatornák blokádja és ezáltal a sejtek káros kalcium átvitelének kiküszöbölése. Ide tartoznak a centrális hatású kalcium antagonisták. Ebbe a csoportba tartozó készítmények kémiaiilag különbözők:

Piritinol (Encephabol) — Piracetam (Nootropil) — Hydergin (dihydroergotoxin) — Vinkamin.

Acetilkolin előlépcsőnek tekintendők: Kolin — Lecithin — Prokain — Meclofenoxat (Lucidril) — Xantinolnikotinat (Complanin).

Kalcium antagonisták: Nimodipin — Cinnazarin — Flunarizin.

Az Osztrák Gyógyszerész Kamara továbbképzése keretében megtartott előadás alapján publikált összefoglaló kitérő áttekintést nyújt e három csoport gyógyszereinek jelen állásáról (15). N. K.